

Bokslutsdag 2017

Lennart Hansson

Bokslutsdag

VÄLKOMMEN

På agendan nationellt

- Ny redovisningslag
- Översyn utjämningsystemet
- Ny Kommunallag 1/1 2018
- Skolkostnadsutredningen
- Vinster i välfärden
- Kommunutredningen
- Tillitsbaserad styrning

Det viktigaste...

Styrelsens
ställning

Villkor för
kommunalråd

Delegation
s-regler

De
anställda,
direktören

Anslags
tavla

Spelregler välfärdsmarknaden

- Vilka får agera på marknaden?
 - Tillstånd utifrån ägarprövning. Verksamheter enligt SoL, LSS och skollagen
 - Prövning av VD eller annan ledamot, styrelse och ägare som har ett bestämmande inflytande över verksamheten
- Insyn i företagen?
 - Offentlighetsprincip
 - Ekonomi på enhetsnivå
- Anställdas villkor?
 - Kollektivavtal
 - Meddelarfrihet

Uppdraget

Det stämmer! Ökad transparens och mer lika villkor (SOU 2016:66)

- Föreslå en modell för jämförbar ekonomisk information på skolenhetsnivå
- Se över reglerna för bidrag till fristående verksamhet, särskilt de för bidrag till s.k. resursskolor
- Utredda hur kommuner kan ges avgörande inflytande över nyetableringar av fristående skolor som drivs med vinstsyfte
- Utredda regleringar som säkerställer att antagningen till fristående skolor sker i enlighet med skollagen

Budgetpropositionen 2018

Regeringen har för avsikt att lämna förslag utifrån **skolkostnadsutredningens** förslag om hur öppen redovisning av kostnader och intäkter på skolenhetsnivå kan införas. För att ersätta kommunerna för ett utökat åtagande vid ett införande ökas anslaget med 52 miljoner kronor 2018. Från och med 2019 beräknas anslaget ökas med 60 miljoner kronor.

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	2018	2019	2020
Regleringar enligt finansieringsprincipen			
Förslag från Skolkostnadsutredningen			
Miljoner kronor	52	60	60
Kronor per invånare	5	6	6

Ekonomisk information på enhetsnivå

- Det ska upprättas redovisningar per enhet (dock ej förskolor) som innehåller intäkter och kostnader
- Strukturen bygger på den information som finns i kommunens bidragsbeslut och Räkenskapsammandraget
- Skolverket ska samla in och publicera redovisningarna

Exempel på presentation av enhetsredovisning

Resultatsammanställning (tkr)	2014	2015	2016
Intäkter			
1. Grundbelopp	82 000	80 000	90 000
2. Strukturbelopp	2 500	2 000	5 000
3. Tilläggsbelopp	7 550	8 000	10 000
4. Omfördelningar	0	-2 000	1 000
5. Övriga intäkter	5 000	5 000	5 000
Summa intäkter	97 050	93 000	111 000
Kostnader			
1. Undervisning	34 250	39 800	46 500
2. Lärverktyg	9 780	10 000	11 000
3. Måltider	5 000	4 500	7 000
4. Elevhälsa	4 700	4 750	5 000
5. Lokaler	19 500	20 000	20 000
6. Administration, övrigt	14 000	15 000	15 000
Summa kostnader	87 230	94 050	104 500
Årets resultat	9 820	-1 050	6 500

Finansiella nyckeltal:

Kommentarer:

Reglerna för bidrag till fristående verksamhet

- Kommunen ska förutom grund- och eventuellt tilläggsbelopp även besluta om ett särskilt **strukturbelopp** avseende socio-ekonomisk fördelning
- Kommunens **faktiska kostnader för administration** ska ligga till grund för bidraget (istället för som idag en schablon)
- Kommunens bidrag ska i efterhand **stämmas av** mot kommunens faktiska kostnader i ett nytt bidragsbeslut, där det kan blir aktuellt med kompensation om den kommunala regin gått med underskott det aktuella året
- Fristående s.k. resursskolor ska **komma överens** med elevens hemkommun om tilläggsbelopp (annars behöver inte eleven tas emot)

Ikraftträdande

Med hänsyn till tidplanen för den fortsatta beredningsprocessen är det tidigaste tänkbara datumet våren 2018.

Detta innebär att de föreslagna förändringarna i reglerna om bidrag till enskilda verksamheter kommer att tillämpas första gången på de bidragsbeslut som gäller för kalenderåret 2019 och som ska fattas före utgången av år 2018.

Första gången ett avstämningsbeslut enligt utredningens förslag ska fattas blir då senast den 30 september 2020. Den ekonomiska informationen på enhetsnivå ska inrapporteras första gången avseende år 2019.

Förslag till utformning av vinstbegränsning

- Endast juridiska personer
- Inte möjligt att driva annan typ av verksamhet inom ramen för en juridisk person som bedriver offentligt finansierad välfärdsverksamhet (Exempel RUT-tjänster)
- Begränsning av rörelseresultat (7%) i relation till operativt kapital
- Alla juridiska personer ska ha tillstånd för att få ta emot offentliga medel (årsredovisning som är granskad av revisor)
- Statens skolinspektion och Inspektionen för omsorg ska ha ansvaret för tillståndsprövning och tillsyn över de föreslagna bestämmelserna

Avkastning operativt kapital alla företag på vårdförskådet median 2005-2013

	Avk operativt kapital
Utbildning	34%
HSV	51%
Omsorg	25%
Sociala insatser	72%
Vårdförskådet totalt	47%
Tjänstesektorn	10%

Kommunutredningen

”Stärkt kapacitet i kommunerna för att möta samhällsutvecklingen”

- Kartläggning och analys av utmaningar – vilka och hur påverkar de
- Analysera strukturella åtgärder som stärker förmågan att möta samhällsutvecklingen
 - Samverkan – Kommunsammanslagningar – asymmetri – ändrat huvudmannaskap
- Genomförandeprocess för att stärka kommunernas kapacitet
 - strukturella åtgärder - Strategi - försöksverksamhet

Uppdraget ska redovisas senast den 15 oktober 2019

Parlamentarisk kommitté ledd av Niklas Karlsson

Avtalssamverkan

Utreda möjligheterna till utvidgad och förenklad avtalssamverkan

- Generell rätt till avtalssamverkan
- Rätt avseende myndighetsutövning
- Utökad möjlighet inom särskilda områden

Deluppdraget redovisades i oktober. Remiss senast 8 januari 2018

Är inte nuvarande former tillräckliga?

- Idag främst hänvisade till olika formaliserade samverkansformer; kommunalförbund, gemensam nämnd, aktiebolag
- De formaliserade formerna fungerar ibland men
 - Höga transaktionskostnader
 - Krångliga och tunga att inrätta
 - Låser fast verksamhet över tid
 - Kopplingen till deltagande kommuner svag tappar kunskap
 - Rädsla att inte få gehör

Behövs en enklare form - avtalssamverkan

Juridiska hinder – av två slag

- Nationell reglering – kommunallagen;
 - Lokaliseringsprincipen
 - Kompetensen omfattar inte uppgifter ”som ankommer på annan”
 - Förbud mot uthållig överkapacitet

- EU-rättsligt; Reglerna för offentlig upphandling;
 - Osäkerhet kring hur långt det sk ”Hamburgundantaget” räcker i sammanhanget

En generell rätt till avtalssamverkan i KL

- Utredningen föreslår en **generell rätt** för kommuner och landsting att med stöd av avtal utföra uppgifter åt varandra.
 - Undantag från **lokaliseringsprincipen** (för utförarkommunen).
 - Ingen begränsning till ärenden som innefattar **myndighetsutövning**.
 - Ingen **geografisk begränsning**.

- Utredningen föreslår en generell rätt till **extern delegation** inom ramen för samverkan med stöd av den nya regeln.

Förhållandet till upphandlingsreglerna

- Avtalssamverkans förhållande till upphandlingslagstiftning har i tidigare betänkanden m.m. beskrivits som problematisk.
- I direktiven lyfts särskilt utrymmet för avtalssamverkan med stöd av "Hamburgundantaget".
- Förslaget innebär att de **samverkande aktörerna alltid måste ta ställning till det upphandlingsrättsliga utrymmet**.
 - Samverkansavtalet kan vara undantaget upphandlingsplikt även med stöd av något annat undantag.
 - Stöd från Upphandlingsmyndigheten!

Uppsikts- och rapporteringsskyldighet

- Utredningen föreslår att **styrelsens uppsiktsplikt förtydligas** så att den uttryckligen omfattar avtalssamverkan.
- Styrelsen ska vidare **årligen rapportera till fullmäktige** vilken avtalssamverkan som kommunen eller landstinget ingår i.
- **Inga formkrav** för uppsikt och återrapportering.

Tillitsdelegation

- Uppdrag
 - En lärande tillsyn
 - Ersättningsmodeller
 - **Utveckling av styrning i kommuner och landsting – tillitsbaserad styrning**
- Start juni 2016, slutrapport juni 2018 delrapport Ersättningsmodeller juni 2017

Finns också en ”motreaktion” – ”Vi behöver ökad kontroll”

Vår bedömning

- Tillit en viktig styrprincip - men knappast ett heltäckande styrsystem
- Merparten av styrningen som sker i kommuner och landsting idag är baserad på en tillitstanke
- Vi delar inte i alla stycken den analys som ligger bakom ”tillits reformen”. Främst
 - Gärna färre mål, men mål behövs för att rikta en verksamhet i den riktning politiken beslutat. Alternativet är ökad detaljstyrning
 - All administration är inte av ondo
 - Att ta tillvara professionerna viktigt men medborgarna måste stå i centrum
- **Vi kan ta ytterligare steg i sektorn**

SKL projekt

- Nätverksarbete där grupper av kommuner praktiskt söker och testar olika konkreta förändringar i styrningen utifrån ett tillitsperspektiv. Teman är
 - Hur kan vi minska behovet av administration?
 - Hur kan vi arbeta med målstyrning så att antalet mål och behovet av uppföljning reduceras - förenklingsmöjligheter
 - Hur kan vi arbeta för att tillvarata utvecklingskraften i olika personalgrupper?